

STAVANGER TINGRETT

KJENNELSE

Avsagt: 16.09.2020 i Stavanger tingrett
Saksnr.: 20-121532ENE-STAV
Dommer: Tingrettsdommer Monica Furustøl
Saken gjelder: Opprettholdelse av beslag

Sør-Vest Politidistrikt

Politiadvokat Kjetil Gaustad Solhaug

mot

Saber Sahrai

Advokat Thorstein Bratteland

Rett ble satt på dommerens kontor med bare dommeren tilstede. Dommeren hadde sakens dokumenter tilgjengelig. Det ble deretter avsagt slik

KJENNELSE:

Saber Sahrai, født 23.08.1979, er ved forelegg utferdiget av politimesteren i Sør-Vest den 8. mai 2020, mistenkt for overtredelse av straffeloven § 231 første ledd og utlendingsloven § 108 annet ledd bokstav a, jf. § 55 første ledd. Forelegget er ikke vedtatt.

Politiet tok den 7. februar 2020 beslag i 56 700 NOK og 1000 USD tilhørende Saber Sahrai, jf. dok 03,02. Ved e-post fra siktedes forsvarer til politiet den 27. august 2020 ble det meddelt at siktede ikke vedtok forelegget og at han begjærte de beslaglagte pengene tilbakelevert med umiddelbar virkning. Påtalemyndigheten besluttet utlevering av 1000 USD til siktede, og sendte begjæring om kjennelse for opprettholdelse av beslag på 56 700 kroner til tingretten den 31. august 2020, jf. straffeprosessloven (strpl) § 208 jf. §§ 203 og 204. Påtalemyndigheten har opplyst at formålet med beslaget er å sikre penger som kan inndras. Videre anføres at det foreligger skjellig grunn til mistanke for ulovlig arbeid etter utlendingsloven, og at de beslaglagte midlene er betaling for dette, og følgelig utbytte fra en kriminell handling.

Forsvarer har i merknader til retten av 1. september 2020 bedt om at beslaget blir opphevet med umiddelbar virkning under henvisning til at politiet ikke gjorde siktede oppmerksom på muligheten til å få bragt spørsmålet om beslag inn for retten, og at det derfor foreligger en prosessuell feil, jf. strpl § 208 (1) annet pkt. Forsvarer viser også til at siktede hadde tjent pengene på jobb hos Deja Vu, via en ansettelse hos bemanningsselskapet Plog AS, som eies og drives av Arne Viste. Siktede hadde fremlagt arbeidskontrakt og ansettelseskontrakt, han tjente 158 kr pr time, og det ble trukket skatt for inntekten av arbeidsgiver Plog AS. Da siktede ble ansatt hos Plog AS, ble han fremvist en arbeidstillatelse, som inneholdt en lovhjemmel for å kunne ta arbeid, jfr. dok 06,01,06.

Retten kontaktet påtalemyndighet og forsvarer med spørsmål om det var aktuelt å beramme hovedforhandling for pådømmelse av det ikke-vedtatte forelegget istedenfor rettsmøte for behandling av beslag. Under et telefonmøte med dommer, politiadvokat Solhaug og forsvarer den 3. september anførte forsvarer at retten under hovedforhandlingen måtte ta prejudisiell stilling til forvaltningsvedtaket i utlendingssaken. Etter dette besluttet retten den 4. september at begjæringen om opprettholdelse av beslag skulle behandles i et eget rettsmøte, og ba påtalemyndigheten sende begjæring om beramning av hovedforhandling for det ikke-vedtatte forelegget på vanlig måte.

Retten innkalte partene til muntlig forhandling, berammet til 9. september, om beslaget skulle opprettholdes, og i tilfelle i hvilken utstrekning.

Forsvarer har inngitt ytterligere merknader i saken den 7. september, hvor han viser til tidligere anmodning om utlevering av beslag, og utdyper som følger:

«Min innvending mot politiets opprettholdelse av beslaget, foretatt den 07.02, er at kravet i straffeprosesslovens § 208, 1 ledd, 2 punkt, om at siktede skal gjøres kjent med sin rettighet om å kunne bringe spørsmålet om det skal opprettholdes, inn for retten, ikke er fulgt. Når dette er unnlatt fra påtalemyndighetens side, er det fravikelse av kontradiksjonsprinsippet. I nettopp denne saken burde påtalemyndigheten forstå at en slik opplysningsplikt som straffeprosesslovens § 208 pålegger, er essensiell for den siktedes rettigheter. Dette begrunnes med at siktede er utlending, og ikke har noen grunnleggende kunnskap om rettssystemet i Norge.

Siktede hevder, og det kan heller ikke ses i avhørene som er tatt av siktede, at han har blitt spurt om han samtykket til beslaget som er gjort. Politiet kan derfor ikke hevde at de har trodd at så var tilfellet. Sett i lys av at siktede ikke erkjente straffeskyld for overtredelsen av utlendingslovens § 108 a, er det uforståelig og uakseptabelt at beslaget blir i bero hos politiet. De facto, har han trodd at han ikke hadde noen rettslige virkemidler til å prøve politiets beslutning.

Politiet har valgt å bli sittende på deler av beslaget, og utferdiget et forelegg den 08.05.2020. Hvor de ila siktede en bot på kr. 25.000,-, samt å tåle en inndragning på kr. 56.700,-. Da jeg kom i kontakt med siktede, i slutten av august, hevdet han at han ikke hadde kjennskap til forelegget. Han har ikke fått det forkynt verken i posten eller in persona. Politiet hevder at de har prøvd å kontakte siktede, men uten at jeg har sett noen dokumentasjon på dette. (...) Politiet har urettmessig beholdt beslaget siden den 07.02, da siktede ga uttrykk for at han ikke erkjente straffeskyld for overtredelse av utlendingsloven. På denne bakgrunn begjæres beslaget, kr. 56.700,-, utlevert til Saber Sahrai, med umiddelbar virkning.

Etter grundig vurdering og samtale med retten, har jeg i samsvar med min klient, kommet frem til at spørsmålet om en prejudisiell avgjørelse av hans asylsak i forbindelse med straffesaken, skal bero».

Påtalemyndigheten har inngitt følgende merknader til forsvarers støtteskriv:

«Angående selve beslaget vises det til at det i avhøret ikke fremgår at siktede bestred dette. Det har heller ikke i perioden fra beslaget ble gjort til advokat Bratteland kontaktet politiet i august, vært noen indikasjoner på at dette var bestridt. Det vises til at siktede er gjort klar over hva han er siktet for, dette og hvor pengene kommer

fra er et dominerende tema i avhøret og han forklarer at alle pengene kommer fra det politiet mener er et straffbart forhold.

Etter avhøret har det blitt sendt ut et forelegg hvor beslaget er besluttet inndratt. I den forbindelse ble dette sendt ut til siktedes oppgitte postadresse. I tillegg har polititjenestemenn ved flere anledninger oppsøkt hans bopel for å få ham til å ta stilling til forelegget. Det var først ved advokat Brattelands henvendelse at påtalemyndigheten ble gjort klar over at siktede bestred dette, og det ble da sendt til tingretten innen kort tid. Det er derfor ikke korrekt slik det er hevdet at man sendte forelegget for berømming. Dette ble først aktuelt senere.»

Ved e-post av 8. september 2020 har forsvarer meddelt at siktede samtykker til at rettsmøtet blir holdt som kontorforretning uten partene og siktede tilstede. Påtalemyndigheten har ikke hatt innsigelser til dette. Retten finner på denne bakgrunn det ikke betenkelig å behandle begjæringen om opprettholdelse av beslag som kontorforretning.

Retten er kommet til at siktede med skjellig grunn kan mistenkes for forholdet som beskrevet i foreleggets post I. Det vises til anmeldelse inntatt i dok 02,02, og beslagsrapporter i dok 03,03 og 03,06, samt til siktedes skylderkjennelse i politiavhør.

For foreleggets post II foreligger det etter rettens vurdering åpenbart skjellig grunn til mistanke om at siktede har forholdt seg som beskrevet idet han ikke har lovlig oppholdstillatelse og dermed ikke lov til å arbeide i Norge, jf. anmeldelse i dok 06,01,02 og redegjørelse i dok 06,01,03. Når det gjelder det subjektive straffbarhetsvilkår for foreleggets post II, har retten vært i betydelig tvil. Siktede har forklart i politiavhør at han har mottatt arbeidstillatelse fra Plog AS ved Arne Viste, at «han visste det ikke var en vanlig arbeidstillatelse men han visste ikke at det var helt ulovlig» og at «Arne Viste har sagt at det er lovlig å jobbe via Plog AS», jf. dok 06,01,05. Siktede har vært i arbeid hos Deja-Vu i over ett år, han hadde ansettelseskontrakt fra Plog AS og han hadde fått utbetalt lønn fra Plog AS ved Arne Viste. Saken er i liten grad opplyst fra påtalemyndighetens side når det gjelder den subjektive vurderingen. Retten har under tvil konkludert med at det er skjellig grunn for at siktede har forholdt seg uaktsomt for forholdet i post II under henvisning til at han tidligere hadde vært i arbeid, han mottok alle lønnsutbetalinger i kontanter, og han var kjent med at han ikke kunne få bankkonto på grunn av manglende oppholdstillatelse.

Retten bemerker at gyldigheten av vedtaket om avslag på oppholdstillatelse ikke kan anses som et straffbarhetsvilkår, og prøver derfor dette ikke. Det vises til HR-2019-2400-A avsnitt 32 som synes å sondre mellom forvaltningsvedtak hvor det nedlegges et forbud, og begunstigende vedtak der det i utgangspunktet gjelder et forbud, og hvor den som vil utøve virksomhet er avhengig av tillatelse. I nærværende sak må avslaget på oppholdstillatelse

anses som mangel på et begunstigende vedtak. Retten viser ellers til at forsvarer i sin oversendelse til retten av 7. september har opplyst at «spørsmålet om en prejudisiell avgjørelse av hans asylsak i forbindelse med straffesaken, skal bero», og forstår dette slik at heller ikke forsvarer mener at vedtakets gyldighet må prøves prejudisielt i straffesaken.

Retten antar videre at de beslaglagte pengene kan inndras, jf. straffeprosessloven § 203 og § 204, fordi pengene er utbytte av en straffbar handling, jf. strpl § 67 første ledd første punktum. Det er ikke krav om skjellig grunn for dette beslagsvilkåret, det er tilstrekkelig at det foreligger en rimelig mulighet for at pengene kan inndras. Retten viser til siktedes politiforklaring om at pengene er tjent gjennom arbeid hos Deja-Vu, og derved utbytte av den straffbare handling som beskrevet i foreleggets post II.

Inndragningsbeløpet kan reduseres eller falle bort i den grad inndragning vil være klart urimelig, jf. strl § 67 første ledd fjerde pkt. Retten antar at vilkåret kan være aktuelt for et tilfelle hvor det er tale om inndragning av penger tjent gjennom det som ellers er lovlig virksomhet. Det er imidlertid lagt til grunn i rettspraksis at det bare unntaksvis vil være grunnlag for å begrense beslag med hjemmel i straffeloven § 67 første ledd tredje punktum, jf. Rt-2000-1519. Retten har i nærværende sak ikke holdepunkter for at det her foreligger en slik unntakssituasjon, og dette er heller ikke anført av forsvarer.

Forsvarer har anført at beslaget må oppheves fordi politiet urettmessig har beholdt beslaget siden 7. februar 2020, og siktede er ikke gjort kjent med sin rett til å bringe spørsmålet om opprettholdelse inn for retten. Påtalemyndigheten har opplyst at siktede ikke har bestridt beslag i avhøret, og at det ikke har vært noen indikasjoner på at beslaget var bestridt før forsvarer tok kontakt i august. Retten viser til at det følger av strpl § 208 første ledd at «Enhver som rammes av beslaget, kan straks eller senere kreve brakt inn for retten spørsmålet om det skal opprettholdes. Påtalemyndigheten sørger for at han blir gjort kjent med denne rett». Etter rettens vurdering fremstår andre setning som en ordensforskrift for påtalemyndigheten, hvor eventuell overtredelse ikke medfører opphevelse av beslag, idet påtalemyndigheten ellers kunne beslutte beslag på nytt, eller bedt om rettslig prøving av et nytt beslag. Retten kan ikke se at manglende informasjon om overprøvningsmulighet automatisk leder til opphevelse av beslag. Manglende informasjon om overprøvningsmulighet kan imidlertid få betydning for spørsmålet om forholdsmessighet ved fortsatt beslag, jf. strpl § 170 a.

Ved forholdsmessighetsvurderingen i nærværende sak ser retten hen til at beslaget allerede har vedvart syv måneder i en sak som i det alt vesentlige fremstår som ferdig etterforsket og hvor hovedforhandling kan berammes innen kort tid. Etterforskningen fremstår ferdigstilt i februar 2020, og forelegg er utferdiget i mai 2020. Påtalemyndigheten har opplyst at det ikke lyktes politiet å forkynne forelegget for siktede på grunn av ukjent adresse, men det er ikke opplyst hvilken aktivitet som ble utvist for forkynning. Manglende eksplisitt samtykke til beslag, sammenholdt med manglende informasjon om

overprøvningsmulighet, tilsier høyere krav til fremdrift. Retten legger ellers vekt på at beslaget gjelder penger som siktede formodentlig har behov for til eget livsopphold, og at dette gjør det særlig påkrevd med rask saksbehandling.

Retten er etter dette kommet frem til at beslaget er tilstrekkelig begrunnet og kan opprettholdes, men at opprettholdelsen må begrenses til to måneder regnet fra avsigelse av denne kjennelse.

Beslag i ytterligere to måneder fremstår ikke som et uforholdsmessig inngrep, jf. straffeprosessloven § 170 a.

SLUTNING:

Politiets beslutning om å opprettholde beslag tas til følge for en periode på inntil 2 – to – måneder regnet fra avsigelse av denne kjennelse.

Retten hevet

Monica Furustøl

Kjennelsen meddeles siktede per brev.

Kjennelsen kan ankes til lagmannsretten. Anken må erklæres muntlig eller skriftlig for tingretten innen 14 dager fra kjennelsen er meddelt.